

Debatt & meninger

Les flere meninger på
ap.no/meninger

Norge trenger en ny forsvarspolitik

Nato-garantien er alvorlig svekket. Antagelig er det bare et tidsspørsmål før den blir forsøkt utfordret.

Kronikk
Henrik Hovland
Forfatter

Norske politikere har i mange tiår lent seg på Nato, men det var aldri en selvfølge at Nato (les: USA) ville komme oss til unnsetning til riktig tid, på riktig sted og på riktig måte, slik mange nordmenn har tatt for gitt.

Må tenke nytt og ta raske grep. Uansett vet både venner og fiender i dag at Nato-garantien er alvorlig svekket. Det er antagelig bare et tidsspørsmål før noen vil forsøke å utfordre den. Det trenger ikke å skje i tilknytning til norsk territorium eller norske havområder, men det kan skje. En ny sikkerhetspolitisk situasjon krever derfor vilje og evne til å tenke nytt og kreativt og ta raske grep.

Forsvaret skal tilføres et stort antall ekstra milliarder i årene fremover, men det er høyst usikkert om organisasjonen har menneskene og prosessene som trengs for effektivt å omsette midlene i reell forsvarsevne.

Noen forslag til hva som bør gjøres. Vi må bygge opp en selvstendig evne til avskrekking. Det betyr at vi samtidig som vi oppfyller våre forpliktelser i Nato, og for eksempel sørger for å ha avdelinger og infrastruktur som muliggjør mottak av allierte forsterkninger, også må prioritere kapasiteter som gjør at vi helt på egen hånd kan lage et helvete for en mulig angriper.

Her er tre konkrete eksempler på hva en slik selvstendig evne til avskrekking kan innebære:

→ **Flere ubåter og sjødroner.** Ubåter og sjødroner gir en liten kystnasjon mulighet til å slå til mot en større og sterkere fiende.

→ **Flere spesialstyrker.** Spesialstyrker er et strategisk våpen, men bare hvis de brukes slik. I stedet for å trene på gisselredning, som ikke avskrekker noen, burde norske spesialstyrkers hovedfokus være å slå til mot strategiske mål, for eksempel russiske generaler og andre beslutningstagere langt inne i Russland.

Fakta. Henrik Hovland

→ Henrik Hovland er forfatter og har vært krigsreporter i Midtøsten, på Balkan og i Mellom-Amerika.

→ Han var i flere år aktiv som reservist i Forsvaret, blant annet i Jegerregimentet og i Heimevernets spesialavdeling/HV-016. Som samfunnsdebattant har Hovland siden 1990-tallet engasjert seg for å styrke og modernisere Forsvaret.

→ **Et massivt styrket Heimevern.** Et Heimevern utstyrt med avansert panservern, droner, luftvern- og sjømissiler som kan skyte ned helikoptre og senke overflatefartøyer, er et Heimevern som vil bli et seriøst problem for en mulig motstander.

Vi må utvikle en solid evne til asymmetrisk krigføring. Vi bør opprette avdelinger i Forsvaret som ikke trener på annet enn irregulær krigføring, slik vi under den kalde krigen hadde et «stay behind»-nettverk underlagt Etterretningstjenesten.

Slike styrker må være godt trent, utstyrt og under sentral kontroll. Vi trenger ikke å vite hva de planlegger, bare at de finnes og vil påføre en eventuell fiende massive og spektakulære tap på uventet vis og på uventede steder.

Poenget er at Russland og alle andre må forstå at et angrep på Norge vil innebære mye risiko og ekstrem usikkerhet. Norske konvensjonelle styrker er bare ett av flere elementer i vårt lands militære forsvar.

Ville neppe blitt provosert.

→ Vi må kommunisere mye tydeligere gjennom ord og handling at vi kommer til å kjempe og aldri gi opp.

→ Norge må bygge opp en selvstendig evne til militær avskrekking, skriver Henrik Hovland. Bildet er fra en vinterøvelse i Finnmark i fjor.
Foto: Forsvaret, Reuters/NTB

Russland og alle andre må forstå at et angrep på Norge vil innebære mye risiko og ekstrem usikkerhet

Krigsdirigerte i «Plakaten på veggen», som pålegger befal å gjøre motstand mot fienden ved et væpnet angrep på Norge, bør oppdateres og få en moderne språkdrakt. De må gjelde for alle som har en befalsutdanning. Andre grep som kommuniserer forsvarsvilje, kan for eksempel være å forhåndslagge våpen, ammunisjon og utstyr skjult og spredt, og å heve øvre aldersgrense for å være rulleført i Heimevernet til 60 år.

→ Vi må tenke nytt rundt militært personells lønns-, pensjons-, bo- og arbeidsforhold.

Lenge har Forsvaret brukt millioner på å utdanne for eksempel marineoffiserer, for deretter å oppleve at de dyktigste blant dem søker jobber som loser i Kystverket. Slik kan vi ikke ha det. Noen pensjonsregler er nylig endret, og det er bra, men mye gjenstår for å gjøre Forsvaret bedre i stand til å beholde personellet sitt og rekruttere nye folk.

Folk flest reagerer når de hører at 70 personer i Statkraft tjener mer enn 2 millioner kroner i året. Men i dagens situasjon

Informasjon Aftenposten Debattredaksjonen

Debattredaktør

Erik Tormes
Adresse: Aftenposten, Debatt,
Boks 1178, 0107 Oslo

Debatt

E-post: debatt@aftenposten.no
Hovedinnlegg: 3000 tegn inkl.
mellomrom. Legg ved portrettfoto.
Kortinnlegg: 400-1500 tegn.

Kronikker / debattinnlegg på nett

aftenposten.no/meninger
Aftenposten returnerer ikke artikler
som blir sendt på papir.

Kronikk

E-post: kronikk@aftenposten.no
Kronikk: Maks. 6000 tegn
inkl. mellomrom.
Legg ved portrettfoto.

vill de neppe blitt provosert om Forsvaret hadde doblet lønnen til samtlige ubåtsjefer, slik at familiene deres ville klart seg med én inntekt i den tiden de er i operativ tjeneste.

→ Vi bør aktivt hente tilbake særlig egne offiserer som har sluttet i Forsvaret.

For å styrke Forsvarets ledelsesapparat i en ny og krevende sikkerhetspolitisk situasjon, og for å sikre at friske forsvarsmilliarder brukes fornuftig og effektivt - og med minimal sløsing - må vi hente tilbake kompetente folk som har gått over til sivil forvaltning og næringsliv, eller har gått av med pensjon.

→ Vi må bli mindre avhengige av amerikanske kapasiteter og personell, for eksempel på områder som etterretning, logistikk og kommunikasjon.

Må tenke totalforsvar. Sammen med våre allierte må vi sørge for at Nato-landene i Europa blir bedre i stand til å håndtere situasjoner på egen hånd. Det betyr at vi må bidra mer til Natos felles infrastruktur og

være villige til å bruke mer av norske skatte kroner på installasjoner, utstyr og personell som ikke er norske.

La oss starte med å identifisere behovene i Norden og Baltikum og sammen med våre nærmeste naboland styrke vårt felles forsvar i Nord-Europa.

I tillegg til de forsvarspolitiske grepene jeg foreslår, må vi i enda større grad tenke totalforsvar og styrke samfunnets robusthet på områder som helsevesen, matvaresikkerhet, vann- og energiforsyning og kommunikasjonssystemer.

For å kunne håndtere nye og sammensatte trusler mot landet vårt må vi - parallelt med satsingen på Forsvaret - øke hele samfunnets motstandskraft mot blant annet cyberangrep, spionasje og påvirkningsoperasjoner.

I en fersk trusselvurdering har den danske etterretningstjenesten anslått at Russland kan være klar for en storskalakrig i Europa innen fem år dersom Nato ikke rustet opp. Vi har ikke mye tid, men Norge har penger og mange som vil bidra. Det er bare å sette i gang.

Meninger Kjønn

Transfolk finnes, samme hvor mange ganger noen roper «det finnes bare to kjønn»

Vær på rett side av historien, vær på transfolks side.

Debatt

Luca Dalen Espseth
Forfatter og transaktivist

Da jeg kom ut av skapet som 13-åring i år 2000, fikk jeg beskjed om at jeg måtte vente når jeg pekte på de mange utfordringene skeive sto overfor. Jeg fikk beskjed om at samfunnsendring er noe som går sakte.

Jeg ble fortalt at ting sakte, men sikkert, blir bedre. Jeg måtte bare vente litt.

Folk syntes at det var greit å si samtidig «ja, du er likeverdig og fortjener de samme rettighetene» og «du må vente, det kan ikke skje for raskt» uten noen gang å se at med en gang man sier at mine rettigheter kan vente, så sier man også at jeg er mindre verdt.

Nå innser jeg at det ikke bare gjorde vondt for meg å høre disse ordene, og at de var en dobbelhet i dem og en maktutøvelse som tydelig innprentet meg, allerede som tenåring, at jeg er litt mindre verdt enn de andre.

Nå innser jeg at det også er en løgn.

Samfunnsendring kan skje raskt. Det skjer akkurat nå i et enormt tempo, og jeg er redd.

Dehumaniserer transfolk. Ikke tro at det som skjer i USA, ikke kan skje her. Vi er nær USA på alle måter - politisk, historisk, økonomisk og kulturelt. Det som skjer der, vil skje her om vi ikke stopper det.

Antitrans-miljøet er litt mindre ekstremt i Norge, enn så lenge. Men debatten i Norge handler også om banaliteter der det spres usannheter om transpersoner i mediene hver dag.

Irrasjonell frykt for feilbehandling, den feilaktige ideen om at det er en uforklarlig og stor økning i antallet transpersoner, ideen om at en slik økning ville vært negativ og dårlig, ideen om at selvbestemt juridisk kjønn er en trussel mot kvinner. Dette er bare en liten del av det som preger det offentlige ordskipet. Det er antitrans-propaganda som dehumaniserer transfolk og bereder grunnen for grove menneskerettighetsbrudd.

Problem som ikke finnes. Det er ingen faktisk forskjell på når Donald Trump sier «det finnes bare

◉ Nå er det på høy tid at alle begynner å stå opp for transfolk, skriver Luca Dalen Espseth.

Foto: Privat

to kjønn» og når en norsk politiker eller samfunnsdebattant sier det. De vil det samme, nemlig å utsette alle spor av vår eksistens.

Alle må stoppe opp og tenke seg om nå. Nå er det på høy tid at alle begynner å stå opp for transfolk.

De tingene du er bekymret for: Sjekk hvor det kommer fra. Sjekk om det ikke finnes gode svar som transfolk har gitt. Kjenn etter om ikke også du har kjøpt ideen om at det er litt bedre om folk er cis enn om de er trans.

For jeg mener på ekte at det er antitranspropaganda som har fått disse ideene og løgnene til å feste seg hos folk.

Det hele er en avledningsmanøver der transfolk er konstruert som en trussel, og der det eneste som kan redde oss fra «trans» og «woke», er bokforbud, nedbygging av demokratiet, innskrenking av ytringsfrilheten og andre totalitære «løsninger». Løsninger på et problem som ikke finnes.

Vær på rett side av historien. Transfolk finnes, vi finnes samme hvor mange ganger noen roper «det finnes bare to kjønn», og samme hva slags politikk man vedtar. Vi finnes.

Vær på rett side av historien, vær på transfolks side.

Hva er det dere ventet på?

Det kan ikke vente. Jeg kan ikke vente.

Les flere
debattinnlegg
på ap.no